ՍՈՒՐԲ ԾՆՈՒՆԴ

1: “ԲԱՐԻՒՆ ԿԱՌՉԱԾ ՄՆԱՑԷՔ”

2: “ՍԿՍԱՒ ԲԱՑԱՏՐԵԼ ԳԻՐՔԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԻՐ ՄԱՍԻՆ ԳՐՈՒԱԾ ԲՈԼՈՐ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ”

3: ՍՈՒՐԲ ԾՆՈՒՆԴ, ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

4: “ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆ, ՈՐ ՀԱՅՐՍ ՋԵՋԻ ՊԻՏԻ ՂՐԿԷ ԱՆԻԿԱ ՋԵՋԻ ԱՄԷՆ ԻՆՉ ՊԻՏԻ ՍՈՐՎԵՑՆԷ ԵՒ ՅԻՇԵՑՆԷ ԻՆՉ ՈՐ ԵՍ ՋԵՋԻ ԸՍԻ”

“ԲԱՐԻԻՆ ԿԱՌՉԱԾ ՄՆԱՑԷՔ”

--Հռոմ. ԺԲ.9:

Ի՞նչ է և ո՞վ է Բարին:

Աստուծոյ հիմնական ու եզական յատկանիշը կարեկցիլ է հանդէպ Իր բոլոր արարչագործութեան ու մշտաբուխ Ակն է բարութեան:

Իշխանաւոր մը հարցուց Յիսուսի և ըսաւ. «Բարի՛ վարդապետ, ի՞նչ ընեմ որ յաւիտենական կեանքը ժառանգեմ»--Ղուկ.ԺԸ.18:

Յիսուս ըսաւ անոր.

«Ինչո՞ւ բարի կը կոչես Զիս. ոչ ոք բարի է, բացի միակ Աստուծմէ»:

Կեանքը բարիին պատերազմն է, իսկ բարիին կատարելատիպը Աստուա՛ծ է: Կեանքը պայքարն է գեղեցկութեան համար, յաւիտենական բարիի և ճշմարտութեան համար: Բարիին ու չարին կռիւը թէեւ լուռ՝ բայց տեւական է: Բարութեան և գթութեան էութիւնը և իսկութիւնը՝ Արարիչ Աստուածն է: Մարդկային կեանքը մանաւանդ հաւատացեալի մը կեանքը, Բարիին պատերազմին մասնակցի՛լն է, իսկ բարիի կատարելատիպը՝ Աստուած է: Եթէ ամենակալ Հայր Աստուած Արարի՛չն է կանոնական և բարի աշխարհի, ինչո՞ւ գոյութիւն ունի չարը:

Այս խորհրդաւոր հարցումին, անմիջական և ամբողջական պատասխանը դեռ չունինք: Աստուածային կարեկցութեան և սրտակցութեան հաղորդակից անձ մը կրնայ աղօտ հասկացողութիւն մը ունենալ, բայց ո՛չ բացարձակպէս: Օրինակ.--Յիսուսի Աւետարանը ցոյց կու տայ մեզի թէ Աստուած այնքա՛ն սիրեց աշխարհը, այսինքն Իր արարչագործութիւնն ու մարդ արարածը, որ մարդ էակին տուաւ ազատ կամք, որպէսզի մարդ էա՛կ եւս սիրէ Զինք ոչ թէ բնա՛զդաբար կամ անգիտակից մղումով մը, այլ իր Արարչին սէրը ըմբռնած և զգացա՛ծ ըլլալուն համար:

Ո՞վ կրնայ ապացուցանել, թէ Աստուած նոյն ազատ կամքի յատկանիշ շնորհը չէր տուած նաեւ հոգեկան արարածներու:

Աստուածաշունչ Մատեանի, ամբողջակա՛ն ուսումնասիրութեան մէջ բաւարար ասութիւններ և համարներ կան, որոնք կը ստիպեն մեզ հաւատալու, թէ Հայր Աստուած մեզմէ շատ ուրիշներու ալ տուած էր սոյն շնորհաբաշխ ազատ կամքի յատկանիշը: Որպէս ապացոյց միայն կ՛ուզեմ կարճ կերպով ներկայացնել բանի մը համարներ.--

Դուն սրտիդ մէջ ըսած էիր, Երկինք ելլեմ՝ Ու իմ աթոռս Աստուծոյ աստղերէն վեր բարձրացնեմ եւ ժողովին լեռը, Հիւսիսի ծովերը բնակիմ. ամպերու բարձրութիւններուն վրայ ելլեմ, Բարձրելոյն նմանիմ:Սոյն պատճառաւ Աւետարանին մէջ Յիսուս չգովաբաներ խելացի կամ տիտղոսաւոր և ուսեալ անձեր, այլ կ՛ըսէ.

«Ապրի՛ս, բարի և հաւատարի՛մ ծառայ, բանի այդ փոքրիկ գումարը շահարկելու մէջ հաւատարիմ գտնուեցար, քեզ աւելի մեծ գործերու պատասխանատու պիտի կարգեմ: Դո՛ւն ալ եկուր և մասնակից եղիր տիրոջդ ուրախութեան»--Մատթ. ԻԵ.23:

Սկիզբն ու Վախճանը եղող Յիսուս Քրիստոս, որուն Ջեռին է մահուան ու դժոխքին բանալիները, կը պատուիրէ իր Յովհաննէս առաքեալին, որ գրէ.- **«Մի՛ վախնար անոր համար որ պիտի չարչարիս. ահա բանսարկուն պատրաստ է բանտ նետելու ձեզմէ ոմանք, որպէսզի փորձուիք և նեղութիւն կրէք տասը օր: Եղի՛ր հաւատարիմ մինչեւ մահ, և ես քեզի պիտի տամ կեանքի պսակը»**--Յայտ. Բ.10:

Յիսուսի աշակերտող և նահատակուող Պօղոս առաբեալ կը պատուիրէ իր Տիմոթէոս աշակերտին ըսելով.

«Եւ դուն, որդեա՛կ իմ, Քրիստոս Յիսուսի շնորհիվովը զօրացիր, եւ այն՝ ինչ որ ես սորվեցուցի բազմաթիւ վկաներու ներկայութեան, նոյն բաները աւանդէ՛ այնպիսի վստահելի մարդոց, որոնք կարող ըլլան ուրիշներուն ալ սորվեցնելու»--Բ Տիմոթ. Բ.1-2:

Աստուած չի կարդար մեր բերթուածները: Ան կը փնտռէ միայն խոնարհ և հաւատարիմ հոգիները: Աստուած չհանդուրժեր հակառակորդի, այլ կը պահանջէ աներկբային հաւատարմութիւն--Մատթ. Զ.24:

Մարդ արարածը զատորոշող միակ յատկանիշը, որ չէ տրուած անասուններուն, այդ ալ "աստուածային Կերպարն ու Նմանութիւնն" է որ կը կոչուի ազատ կամբ:

Աստուած ստեղծեց մարդ արարածը, ո՛չ որպէս բանդակ և ո՛չ որպէս ալ գծագրութիւն թանգարանի մէջ ցուցափեղկերու համար, այլ որպէս Իր տիեզերքին արարչագործ և հաւատարիմ մշակները: Բոլոր անասունները, թռչունները, ձուկերը և բոյսերն ու ծաղիկները, կրնանբ նկատել որպէս արուեստի բանդակներ, որովհետեւ բնազդաբար կաճին:

Միակ աստուածային կեանբ ունեցող, և տիեզերբի գեղեցկութեամբ հետաբրբրուող էակը, եղած է միայն մարդ արարածը: Օրինակ, բանի՞ անասուն կամ թռչուն կը հետաբրբրուի ծաղիկներու գեղեցկութեամբ ու սիրե՛լ կ՛ուզէ զանոնբ: Քանի՞ կենդանի կը ջանայ ջրել իր սիրած ծաղիկը կամ հոգալ իրմէ տկարը:

Սակայն կ՛արժէ՛ դիտել մարդ արարածը, որ ճգած է իր բարայրի վայրերը ու հիմնած է բաղաբներ, բարձրակերտ տաճարներ, երթեւեկի հանգստաւէտ միջոցներ, հեռաձայն ու օդանաւ, հաշուիչ մեբենաներ, հեռադիտակ և հոթիռներ: Քանի՞ անասուն ունի գերբնականի զգացականութիւն: Արդեօբ անասուններու մէջ կա՛ն աղօթողներ, որոնբ նուիրուած են գերբնականին, ու զԱյն կը պաշտեն զոհողութեամբ ու սիրելով: Աստուած սիրեց մարդ արարածը, որովհետեւ միայն մարդ էակն էր որ պիտի սիրէր իր Արարիչ Տէրը ազատ կամբով և հաւատարմութեամբ: Աստուած Ի՛նբն ալ կը փափաբէր սիրուիլ Իր Կերպարն ու նմանութիւնը դրոշմած մարդ արարածներէն: Բոլոր անոնբ, որոնբ ընդունեցին, սիրեցին և հաւատարիմ գտնուեցան Աստուծոյ, անոնց իշխանութիւն տրուեցաւ ըլլալու Աստուծոյ որդիներ: Այսպիսի հաւատարիմներու է, որ Պօղոս առաբեալ կ՛ըսէ. «Յարեցէբ ու կառչած մնացէբ Բարիին»: Ինչո՞ւ, որովհետեւ միայն յարելով ու կառչելով Բարիին՝ Աստուծոյ, պիտի լսենբ այն հրաւէրը, որ պիտի ըսէ զԱստուած սիրողներուն. «Դո՛ւն ալ եկուր և մասնակից եղիր Տիրոջդ ուրախութեան» --Մատթ. ԻԵ.23:

Արարչագործութիւնը մինչեւ որ հասնի իր լրումին, չարը գործօն պիտի ըլլայ աշխարհի մէջ (Որոմներու Առակը): Նիւթական բարիբներու զուգահեռ, կայ նաեւ նիւթական չարիբներ: Հրեշտակներն ու մարդկային արարածները իրենց ազատ կամբին պատճառով կը ճգտին կամ չարին և կամ բարիին. նախընտրելին սէ՛րն է: Ոմանբ կ՛ուղուին դէպի կեանբ ու ոմանբ ալ դէպի կորուստ: Աստուած որեւէ կերպով պատասխանատուն չէ և չ՛արտօներ չարը բարոյապէս: Մարդ իր ազատ կամբով կ՛ընտրէ ու կը կառչի բարիին:

Յունիս 5, 2003
Թորոնթօ

“ՍԿՍԱՒ ԲԱՑԱՏՐԵԼ ԳԻՐՔԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԻՐ ՄԱՍԻՆ ԳՐՈՒԱԾ ԲՈԼՈՐ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ”

--Ղուկաս ԻԴ.27

Յիսուս ի՞նչ կը բարոզէր, ի՞նչ էր Իր խօսակցութեան նիւթերը՝ ազգայի՞ն, բաղաքակա՞ն թէ Իր առաքելութեան բացատրութիւնները:

Յիսուս Քրիստոսի առաքելութիւնը, բժշկել, ուսուցանել, բացատրել և լուսաբանել էր Իր մասին գրուած բոլոր մարգարէութիւնները:

Ինչո՞ւ: Որովհետեւ դարերու թաւալումով, Աստուծոյ յայտնութիւնները ճեւափոխուած էին:

Յիսուս Քրիստոս ջանաց կրօնական այլասերած ու նախապաշարեալ վարդապետութիւնները ուղղել և բացատրել ժողովուրդին: Ըստ առաքելագիր Աւետարաններուն, Յիսուսի բոլոր բարոզութիւնները, ուսուցումներ և բացատրութիւններ էին Աստուծոյ Արքայութեան:

Նոյնիսկ Ան երբ Իր աշակերտները բարոզելու ուղարկեց, պատուիրեց անոնց ըսելով.

«բարոզեցէ՛ք ու ըսէ՛ք. Երկնի Արքայութիւնը մօտեցած է»:
--Մատթ. Ժ.7:

Յիսուսի աշակերտողները, Անոր հրաշագործութիւններուն ականատես եղողներ և Պայծառակերպութեան լերան վրայ երկինքէն եկող Ձայնը լսողներ չի կարողացան հասկնալ Մարդեղացեալ Յիսուսի խօսքերուն իմաստը:

Ուստի մենք եւս չափազանց զգոյշ և խոհեմ ըլլալու ենք: Ճիշդ հասկացողութեան միակ ուղին, ուսումնասիրել է Աւետարանին Յիսուսի խօսքերն ու պատուէրները և խնդրել Սուրբ Հոգւոյն առաջնորդութիւնը, որ Ա՛ն բացատրէ Ճշմարտութիւնը:

Հոգեկան Լոյսը կ՛առաջնորդէ ո՛չ միայն գիտնալու և ճանչնալու, այլ ճանչցուած Մէկը իւրացնելու, զԱյն ապրելու և Անոր նմանելու:

Հայր Աստուած, աշխարհ ղրկեց Իր Միածին Որդին, ոչ թէ Խաչուելու համար, այլ որպէսզի Աստուած Ճշմարիտը ճանչցնէ խաւարի և մահուան ջուրի մէջ նստող մարդկութեան: Աստուած կ՛ուզէ բացատրել և ճանչցնել Հայրական սէրը և հոգատարութիւնը Իր բոլոր մարդ արարածներուն:

1. Տիրոջ հրեշտակը Փիլիպպոսի խօսեցաւ, ըսելով **«Ե՛լ հարաւ գնա այն ճամբան, որ Երուսաղէմէն Կազա կ՛իջնէ ամայի է»**:

Փիլիպպոս ելաւ գնաց: Եւ ահա Եթովպիացի ներքինի մը, որ Եթովպիացիներու Կանդակին, այսինքն՝ թագուհիին բարձրաստիճան մէկ պաշտօնեան էր, անոր ընդհանուր գանձապետը, և Երուսաղէմ եկած էր Աստուծոյ երկրպաագելու. վերադառնալու ատեն, իր կառքը նստած, Եսայի մարգարէի գիրքը կը կարդար: Սուրբ Հոգին ըսաւ Փիլիպպոսի.

«Մօտեցի՛ր այդ կառքին:»

Եւ Փիլիպպոս առաջ վազելով՝ լսեց որ ան Եսայի մարգարէն կը կարդար և հարցուց.

«Կը հասկնա՞ս ինչ որ կը կարդաս»:

Իսկ անիկա պատասխանեց. «ինչպէ՞ս կրնամ հասկնալ, եթէ մէկը չառաջնորդէ զիս»: Եւ խնդրեց Փիլիպպոսէն, որ կառքը բարձրանայ ու նստի իր կողը:

Փիլիպպոս բացաւ իր բերանը և այդ գիրքէն սկսելով անոր աւետարանեց Յիսուսը: Երբ իրենց ճամբան կ՛երթային՝ հասան ջուրի մը մօտ: Եւ ներքինին ըսաւ. «Ահա՛ ջուր, ի՞նչը կ՛արգիլէ զիս մկրտուելէ:»

Եւ Փիլիպպոս ըսաւ անոր.

«Եթէ քու ամբողջ սրտովդ կը հաւատաս՝ կարելի է»:

Ան պատասխան տուաւ և ըսաւ. «Կը հաւատամ թէ Յիսուս Քրիստոս Աստուծոյ Որդին է»:

Եւ ներքինին հրամայեց կեցնել կառքը. երկուքը միասին ջուրը իջան: Եւ Փիլիպպոս մկրտեց զայն: Երբ որ դուրս ելան ջուրէն՝ Սուրբ Հոգին իջաւ ներքինիին վրայ, և Տիրոջ հրեշտակը յափշտակեց տարաւ Փիլիպպոսը:

Ներքինին այլեւս չտեսաւ զայն և իր ճամբան կը շարունակէր ուրախութեամբ--Գործք Ը.26-40:

Եթէ մենք եւս սերտած ըլլանք Աւետարանները ու ճանչցած Յիսուսի Խօսքերը, տեսած "երկինքը բաց" մեզի շնորհուած գիտութեան բանալիներովը, Աստուած մեզի՛ ալ պիտի ղրկէ բարոզելու և բացատրելու Աւետարանը անոնց, որոնք կը կարօտին սուրբ գրային գիտութեան:

Աստուածախօս Աւետարանները, ո՛չ հոետորական վիպագրութիւններ են և ո՛չ ալ ազգային աւանդական պատմագրութիւններ, այլ սրբազան հոգեյայտնութիւններ որոնք կը կարօտին հաւատացեալներու խորհրդաբանութեան և Սուրբ Հոգւոյ առաջնորդութեան:

2. Յիսուս, Պօղոսին հանդիպեցաւ երկինքէն լուսեղէն և ճայնեղէն հզօր ներգործութեամբ: Պօղոսի դարձը ամենազդեցիկ ներգործութիւններէն մէկը մնաց Քրիստոնէական երկհազարամեայ կեանքին մէջ. Պօղոս ողջ էութեամբ ցնցուած՝ աչքերը փակուեցան արտաքին աշխարհի:

Խորահայեաց նայուածքով անոնք սեւեռած էին իր ներքին էութեան վրայ: Հալածողը՝ դարձաւ տարածողը, հայհոյողը եղաւ համբուրողը, և ան որ անարգողն էր՝ դարձաւ պաշտողն ու սպասաւորը Յիսուսի: Նոր մարդն էր որ Պօղոսին մէջ կը յայտնաբերուէր: Սաւղոս դարձաւ Պօղոս:

Այս բոլոր փոփոխութիւնները բանի մը օրուան մէջ չգործուեցան, այլ նորադարձ Պօղոս նախ Արաբիոյ անապատը գնաց առանձնանալու, խորհրդաբանելու Յիսուսի հետ երկար ժամանակ: Որպէսզի ճանչնայ Յիսուս Քրիստոսը որ հրեղէն կերպով երեւցած և խօսած էր իրեն:

Յարուցեալ Փրկիչը լուսածնունդ ներգործութեամբ հանդիպած էր անոր...: Անապատի խորհրդաբանական շրջանին, Պօղոս ունեցաւ զանազան տեսիլքներ որոնք գծեցին անոր կեանքի ուղին, ու Տէր Յիսուս զինք կարգեց հեթանոսաց առաքեալ:

Պօղոս մարդկային տկար կերպարանքի տակ ընտրեալ դիւցազ մը դարձաւ ու իր սիրած Յիսուս Փրկիչին համար նահատակուեցաւ: Պօղոս առաքեալ իր բազմաթիւ նամակներով բացատրո՛ղն ու լուսաբանողը եղաւ Յիսուս Քրիստոսի Աւետարանին ու Անոր Երկրորդ Գալստեան:

3. Յարուցեալ Յիսուս Քրիստոս, մահուան դէմ Իր կատարած յաղթանակէն յետոյ, ոչ թէ բանի մը անգամ միայն յայտնեց Ինքզինք աշակերտներուն, այլ ամէն օր իրենց հետ էր, բայց անոնց աչքերը բռնուած ըլլալուն, Զինքը չէին ճանչնար, այնպէս ինչպէս Էմմաուս ուղեւորող Իր երկու աշակերտները:

Յիսուս ինքզինքը յայտնեց աշակերտներուն: Միասին էին Սիմոն Պետրոս, Թովմաս՝ երկւորեակ կոչուածը, Նաթանայէլ՝ որ Գալիլեայի Կանա բաղաքէն էր, Զեբեդէոսի որդիները և աշակերտներէն ուրիշ երկու հոգի:

Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոնց. **«Ձուկ որսալու կ՛երթամ»:**

Անոնք ալ ըսին. «Մենք ալ կու գանք քեզի հետ»:

Գացին և նաւակ մտան. ու այդ գիշեր բան մը չբռնեցին:

Երբ առաւօտ եղաւ՝ Յիսուս կայնած էր ծովեզերքը. բայց աշակերտները չճանչցան թէ Յիսուսն է: Ի՜նչ աղիտալի և դժբախտ եղելութիւն է չճանչնալ Յիսուսը, Որուն հետ երեք տարիներ շրջագայած, կերած ու խմած էին Հրէաստանի մէջ:

Արդեօք Յիսուս մեզի՞ ալ կ՛երեւի ու մենք եւս չենք ճանչնար Զինքը, կը խօսի՛ մեզի ու չե՛նք իմանար Անոր ձայնը:

Յիսուս, որ մարմնացած էր ու գիտէր մարդկային բաղցը, հարցուց Իր սիրած աշակերտներուն, և ըսաւ.

«Տղա՛ք, ուտելու բան մը ունի՞ք»:

Անոնք պատասխանեցին Անոր և ըսին. «Ո՛չ»:

Յիսուս ըսաւ անոնց.

«Ուռկանը նետեցէ՛ք նաւակին աջ կողմը և պիտի գտնէք»:

Փորձառու և նաւավար ձկնորսներ, թէեւ հոգնած էին, չվիճեցան այս օտարական կարծուած Անձին հետ, այլ նետեցին ուրկանները հո՛ն ուր մատնացոյց ըրած էր անճանաչելի Յիսուս:

Եւ Ի՜նչ հրաշք, ձուկերու շատութենէն չէին կրնար դուրս բաշել ուրկանը: Այս անակնկալ՝հրաշք՛ որսորդութիւնը, Յովհաննէս աշակերտին՝ զոր Յիսուս կը սիրէր, բացաւ աչքերը ու ըսաւ Պետրոսին.

«Տէ՛րն է Անիկա, որ մենք Օտարակա՛ն մը կարծեցինք»:

Երբ ցամաք ելան՝ վառած կրակ տեսան և վրան դրուած ձուկ, և հաց: Յիսուս ըսաւ անոնց. **«Եկէք ճաշեցէ՛ք»**:

Եւ աշակերտներէն ոչ ոք կը համարձակէր հարցնել թէ՝ դուն ո՞վ ես. որովհետեւ գիտէին թէ Տէրն է: Յիսուս եկաւ, առաւ հացը և տուաւ անոնց. նոյնպէս և ձուկը: Երբ հնազանդինք Յիսուսի պատուէրներուն, Ան պիտի հոգայ մեզի մեր ակնկալածէ՛ն աւելի:

Երբ ճաշեցին, Յիսուս առաւ Պետրոսը և քալելով հիչ մը հեռացան խումբէն: Տէրը չերեւցաւ Պետրոսին և անոր ընկերներուն որպէս պարզ հետաքրքրական երեւոյթ մը, այլ Ան պատգամ մը ունէր տալու անոր:

Յիսուս ուզեց քաջալերել Պետրոսը որ ան դառնայ մարդո՛ց

որսորդ:

Յիսուս երեք անգամ նոյն հարցումը ուղղեց անոր, ըսելով.

«Սիմո՛ն Յովնանի, կը սիրե՞ս Զիս աւելի քան ասոնք (ձուկերը):

Ան բնաւ չհարցուց Պետրոսի, թէ պիտի ուսանի՞ աստուածաբանութիւն: Պիտի սերտէ՞ իմաստասիրութիւն, պիտի դառնա՞յ դպրապետ և գիտնական: Յիսուսի հարցումը ուղուած է նաեւ մեզի.

«Ո՞վ որ ես, կը սիրե՞ս Զիս աւելի քան աշխարհը»:

Յիսուսի ներկայ մշակները, Անոր ծառայողները, քարոզիչներն ու սարկաւագները, կրնան եղած ըլլալ ուսեալ, տիտղոսակիր իմաստասէրներ և աստուածաբաններ: Յիսուս այդ հանգամանքները կ՛անտեսէ:

Այդ բոլոր շնորհքները Ա՛ն պիտի տայ մեզի որպէս Իր աշակերտները: Աղերսաբին նայուածքով, Յիսուս կը հարցնէ մեզմէ իւրաքանչիւրին, թէ Զինքը կը սիրե՞նք մեր բոլոր սիրտով կամքով և մտածումներով:

Վերոյիշեալ երեք հանգամանքները պիտի ստանանք եթէ կամովի՛ն խնդրենք Իրմէ:

Սիմոն Յովնանը՝ Պետրոս, երբ լսեց Իր Տիրոջ աղերսագին հարցումը, ի՛նք ալ յուզուած ու լալահառաջ աղաղակեց ըսելով.

«Տէ՛ր, դուն ամէն ինչ գիտես. դուն Ինքդ կը ճանչնաս ամէնքը և գիտես թէ կը սիրե՛մ քեզ»:

Յիսուս ըսաւ անոր. **«Արածէ՛ Իմ ոչխարներս»:**

Ան կը հրաւիրէ իր ծառայութեան և քարոզչութեան միայն անոնք, որոնք ի սիրտէ և կամովին կը սիրեն Զինք:

Յիսուսի սոյն հրաւէրէն և ընտրութենէն յետո՛յ է, որ Պետրոս ղրկուեցաւ Կոռնելիոսի տունը քարոզելու հեթանոսներուն "ոչ Հրեայ ժողովուրդը" Յիսուսի Աւետարանը, և հաւատքի բերելու ժողովուրդը և մկրտելու զանոնք:

Սիրել, յանձնառութիւն է, այսինքն պարտականութեան ստանձնում: Յիսուս շատե՛րը սիրած է և կը սիրէ, բայց ի՛նչ օգուտ, երբ անոնք Զինքը չեն սիրեր: Յիսուս ամբողջ աշխարհը սիրեց, և անոր համար խաչը յանձն առաւ, բայց աշխարհ Զինք մահուան դատապարտեց:

«Բառերը կարեւոր չեն, այլ ապրող ու շնչող հաւատքը, նման այն զոյգերուն՝ որոնք կ՛ապրին միասին ու կը սիրեն զիրար և յաճախ խօսիլը կը նկատեն անկարեւոր. որովհետեւ երբեմն նայուածք մը, ժպիտ մը և ձեռքի սեղմում մը աւելի շատ բան կ՛ըսեն քան որեւէ խօսք»
--Նուրհան Արքեպիսկոպոս:

Հոկտեմբեր 20, 2003
Թորոնթօ

ՍՈՒՐԲ ԾՆՈՒՆԴ, ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

--տես՝ Ծննդեան Տօն

Հեթանոս Վիրգիլիոսի մարգարէութիւնը.--
«Պիտի գայ շարանը նոր տարիների,
Նոր մի ծնունդ պիտ իջնի երկնքից,
Այն մանկան, որով նախկին երկաթեայ դարը
վերջ պիտ գտնի, ու պիտի գայ ոսկեայ դարը
համայն աշխարհի»:

Սուրբ Ծնունդը տօնն է Աստուծոյ Որդւոյն մեծասքանչ Մարդեղութեան:

Ի՞նչ կը նշանակէ "կերպարանափոխուիլ":

Եթէ այդ պիտի բացատրէ արտաքինը ձեւափոխելու մասին, ապա իմաստ չունի: Կարեւորը այն է որ մարդ իր ներքին կեանքը նորոգէ և լեցնէ զայն Աստուծոյ Ներկայութեամբ: Ահաւասիկ այս է խորհուրդը Քրիստոսի Սուրբ Մարդեղութեան: Յիսուսի Մարդեղացումը վերածնունդ տալու է մեզմէ իւրաքանչիւրին սիրտը յարաժամօրէն:

«Երբ Սբ. Ծնունդը պարպուի իր հոգեւոր իմաստէն ու հանդիսանայ միայն խրախճանքի առիթ՝ կատարուած Սբ."Ծնունդ"ի անունով, ան կը դառնայ սրբապղծութիւն: Սբ. Ծնունդի շփոթութեան ամենացայտուն օրինակներէն մին այն պատկերն էր, զոր տեսայ տարիներ առաջ Պէյրութի շրեղ խանութներէն մէկուն ցուցափեղկին մէջ:

Սբ. Ծննդեան տեսարան մը յարդարուած էր, մսուրով, մոգերով, հովիւներով և բոլոր պատշաճ զարդարանքներով: Եւ իրապէս, շատ գեղեցիկ էր յարդարումը:

Սակայն մսուրին մէջ դրուած էր, փոխանակ Յիսուս մանուկին, ... շամփայնի շիշ մը...»

---Ն. Ուզունեան:

Եթէ կը հաւատանք Սբ.Ծնունդի խորհուրդին, ինչու ուրեմն կը խաթարենք զայն անոր խառնելով մեր աշխարհիկ հաճոյքներն ու շահերը:

Իսկ եթէ չենք հաւատար, ապա ինչո՞ւ "Ծնունդ"ի յիշատակութիւնը: Քրիստոսի Սբ. Ծնունդը Սիրո՛յ Փառատօնն է գերագոյն և անգերազանցելիօրէն:

Յիսուսի Սուրբ Ծննդեան տօնը, Անոր մարդեղացմա՛ն տօնն է՝ Աստուածայայտնութեա՛ն տօնն է և ոչ Յիսուսի գոյութենակա՛ն Ծնունդին:

«Յորդին Աստուծոյ ծնեալն յԱստուծոյ Հօրէ՝ Միածին, այսինքն յէութենէ Հօր»:

Գոյ էր ի յաւիտենից: Սբ.Մարիամ կոյսէ Յիսուսի ծնունդը Անոր Մարդեղացո՛ւմն էր՝ «և Բանը Մարմին եղաւ»ն էր ըստ Յովհաննէս

առաբեալի գրատո՛ր վկայութեան՝ Աւետարանին: Յիսուս կ՛ուզէ մարմնանալ մեր մէջ եւս այնպէս ինչպէս մարմնացաւ աշխարհի մէջ: Ան կը կանչէ մեզմէ իւրաքանչիւրը ըսելով. «Եկուր ետեւէս»: Յիսուսի մեր մէջ մարմնանալուն նպատակը մեզ աստուածացնելու համար է:

Յիսուս ծնաւ մարդո՛ց մէջ, ապրեցաւ մարդո՛ց մէջ, բարոզեց մարդո՛ց մէջ: Մենք եւս ապրելու և աշխատելու ենք մարդո՛ց մէջ, ո՛չ միայն այսինչ կարիի մէջ, այլ խաւա՛ր աշխարհի մէջ, որպէսզի լուսաւորենք զանոնք: Ապրելու ենք մարդկութեան մէջ, խոնարհութեամբ, համբերութեամբ և սիրելով իւրաքանչիւրը, նոյնիսկ սիրելով չսիրուելիքը:

Քրիստոսի Ծնունդը յեղաշրջեց մարդկութեան կրօնական ըմբռնումը և տիեզերքի աշխարհայեցողութիւնը: Սուրբ Ծնունդը տօնն է Աստուծոյ մեծասքանչ Մարդեղութեան: Բնաւ պէտք չէ մոռնանք որ, բոլոր ճշմարիտ քրիստոնեաներս, թէ Սբ.Ծնունդի նպատակը, էութիւնը և շարժառիթը Յիսուս Քրիստոս՝ Ի՛նքն է: Արշալոյսի գիրկէն, բերովբէից թեւերուն վրայէն, Հօրը ծոցէն վար իջաւ Լոյս ի Լուսոյն:

«Յիսուսի Ծնունդը՝ Մարդկութեան առջեւ բացուած դէպի Աստուած ճանապարհն է»

--Գերշ Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան:

Բեթլեհէմի մէջ Յիսուսի ծնիլը և Գողգոթայի վրայ Անոր խաչելը՝ պատմութիւն է և չի՛ հետաքրքրեր պարզ անհատ մը: Իսկ Յիսուսի Փրկի՛չ ըլլալը կը հետաքրքրէ իւրաքանչիւր մարդ անհատը:

Որովհետեւ Յիսուսի մե՛ր մէջ ծնի՛լն է, որ մեզի պիտի շնորհէ յաւիտենական կեանք:

Յիսուսի Ծնունդին սակաւաթիւ անձեր եկան հիւրասիրելու Զինք՝ հովիւներ և հեռաւոր մոգեր: Ո՞ւր էին աստուածաբաններն ու հոգեւորականները: Ո՞ւր էին իրենք զիրենք բարեպաշտ կարծողները:

Հազարաւոր Հրեաներէն միայն բանի մը հատը եկան: Ի՞նչ կակընկալենք երկինքէն տօնելով Ծնունդը ամէն տարի:

Դրա՞մ, յաջողութի՞ւն, հարստութի՞ւն, նիւթակա՞ն բարիքներ, աշխարհային շռայլ ու շուայտ կենցաղ, փառ ու պատի՞ւ...: Ի՞նչ տուին մոգերը՝ ոսկի, կնդրուկ և զմուռս:

Յիսուս երբ ծնաւ քրիստոնէական շրջանին սկիզբը, Հռոմէական ընդարձակ կայսրութեան վրայ կ՛իշխէր Օգտավիանոս Օգոստոս կայսրը, իսկ Պաղեստինի վրայ կը թագաւորէր Հերովդէս թագաւորը Հռոմէական տիրապետութեան ենթակայ: Քրիստոսի Ծնունդը յեղաշրջեց մարդկութեան կրօնական ըմբռնումը:

Արեւմուտքի մէջ Յիսուսի Ծնունդը կ՛աւետեն «Ուրախ Ծնունդ» (Merry Christmas) յանկերգով որ շատ հոգեւոր իմաստ չունի:

Հայկական ձեւը ոչ միայն աւելի գեղեցիկ է, այլ նաեւ ունի սուրբ գրային հիմ, հոգեւոր խորհ և իմաստ:

Ինչո՞ւ Յունուար 6-ը: Յունուար 6-ն ու Դեկտ. 25-ը դաւանական կամ վարդապետական հարց մը չէ, այլ տոմարական հարց մը: Մինչեւ Դ.Դար Յիսուսի Սբ.Ծնունդը և Մկրտութիւնը բոլոր եկեղեցիներու կողմէ կը տօնուէր Յունուար 6-ին: Հետագային, եկեղեցիներու հայրապետները հարմար նկատեցին Սբ. Ծնունդը տօնել Դեկտ. 25-ին, որովհետեւ անիկա թէ՛ Արեւելքի և թէ՛ Արեւմուտքի մէջ արեւ աստուծոյ տօնն էր:

Հեթանոսական այս տօնը չէզոքացնելու և մոռցնել տալու համար, թէ Արեւելքի և թէ Արեւմուտքի եկեղեցիները (Հռոմի եկեղեցին 336-ին, Կ. Պոլսոյ եկեղեցին՝ 379-ին, Անտիոքի եկեղեցին 386-ին) որոշեցին Սբ.Ծնունդը տօնել Դեկտ. 25-ին:

Ներկայիս, Սբ.Ծնունդը ժողովուրդներ կը տօնեն իրենց, անձնական շահուն և զուարճութեան համար: Սբ.Ծնունդը, ոչ թէ անորոշ է, այլ ամբողջապէս իմաստազրկուած է իր էութենէն:

Քրիստոսի Ծնունդը, բարոյական դաս մըն է հպարտ մարդկութեան. Ծնունդին պատգամը՝ հեզութիւն է, բարութիւն և ներողամտութիւն:

ա.--Երեք մոգերու երկրպագութիւնը:

բ.--Յիսուսի բառասնօրեայ տաճար ընծայումը:

գ.--Յորդանան գետի մէջ մկրտուիլը:

դ.--Յիսուսի առաջին հրաշքը Կանայի հարսանիքին:

Բարսեղ Կեսարացի հայրապետ, վերոյիշեալ տօները աստուածայայտնութեան տօն անուանեց և Յունուար 6-ին տօնեցին: Յիսուս Քրիստոսի Ծնունդը, նոր ծնունդ մը կը ներշնչէ մեր էութեան մէջ:

«Սբ.Ծնունդը Աստուածայայտնութեան, Աստուծոյ մարդեղացման, միաժամանակ՝ մարդու աստուածացման տօնն է»: Անկրկնելին էր որ կատարուեցաւ Յիսուսի Ծնունդով: Այսօր մեզմէ իւրաքանչիւրին հոգին Բեթլեհէմ մըն է, ուր կը ծնի Աստուածորդին Յիսուս Մանուկը:

Ներհայեաց հոգետեսութեամբ ջանանք մտերմանալ Սբ. Ծնունդի հրաշալի Խորհուրդին:

Սբ.Ծնունդի և տօնական օրերու, եկեղեցիները յորդառատ են:

Յետ տօնական օրերուն, ո՞ւր կը գաղթեն հաւատացեալները ու չեն երեւնար: Հաւատա՛նք աստուածայայտ Ծնունդէն ճառագայթող լոյսին ու անկէ բխող վերածնունդ կեանքին ու շնորհաւորենք զիրար: Սուրբ Ծնունդը՝ Աստուծոյ վերայայտնութիւնն է մարդ արարածին մէջ: Եկեղեցիներու խաղցրալուր ղօղանջը կ՛աւետէ Քրիստոսի Սբ.Ծնունդը և կը հրաւիրէ մեզ կեդրոնացումի և ինքնամփոփ ու գիտակից խոկումի:

Քրիստոսի Ծնունդը գեղեցկագոյն արտայայտութիւնն է Աստուծոյ Սիրոյն: Քրիստոսի հրաշափառ Ծնունդը կը մնայ պատմութեան մեծագոյն անանցանելի դէպք իրողութիւնը: Յիսուսի Ծնունդը մարդուն մէջ, աստուածային պատկերին վերակենդանացումն է:

Աստուածորդւոյն մարմնական Ծնունդը իւրաքանչիւր հայորդիի սիրտին մէջ թող վերածուի հոգեւոր Բեթլեհեմի: Քրիստոսի Մարդեղութիւնը կը կազմէ առանցքը քրիստոնէական հաւատքին:

Յարաճուն հաւատքով, աննախընթաց խանդավառութեամբ ու հոգենորոգ ապրումներով կը վկայակոչենք Քրիստոսի հրաշափառ Սբ. Ծնունդը:

Տօնին թուականէն աւելի կարեւորն ու էականը՝ Տօնը Ինքն է: Մինչ կը տօնենք Նոր Տարին ու Սբ. Ծնունդը, փնտռենք ճշմարիտ Լոյսը:

Սբ.Ծնունդը անցեալի վրայէն աւելի ապագային վրայ (Աստուծոյ Թագաւորութեան) պատրաստուելու ենք:

Ինչու համար Սբ.Ծնունդը կորսնցուցած է իր աւանդական իմաստը և անոր առանցքը եղող Յիսուս Քրիստոսը:

«Ո՛չ տունս, ո՛չ մօտս, ո՛չ ֆովս
Այլ մէջս եկուր։
Ո՛չ խաղալիք, ո՛չ ուտելիք
Լոկ սէր կ՛ուզեմ ֆեզմէ...»։

"Քրիսմըս"ը շատ բան կորսնցուցած է իր իմաստէն, որովհետեւ մարդիկ շահադիտական նպատակներու ծառայեցուցած են զայն։

Մարդիկ Սբ.Ծնունդի անունով կը խօսին, սակայն Կաղանդ Պապան է տիրականը վաճառատուներուն մէջ, ընտանեկան յարկերէն և սրտերէն ներս։ Սբ.Ծնունդը կը նոյնացնեն կարմիր հագուստով, ճերմակ մօրուֆով, նուէրներով ծանրաբեռն Կաղանդ Պապային հետ, որ եկէր է վաճառականներու գրպանները լեցնելու թուղթէ ստակներով։ Այս բոլորը արտաքին ցոյց է միայն, և վայելք. մարդիկ նիւթականացուցած են զԱյն, հեռացած են Անոր Խորհուրդէն ու ոգիէն։ Ծնունդը, այլեւս, հաճոյքի --մարմնական, նիւթական հանդէս դարձած է՝ բարեկամներու նուէր տալու և ստանալու օր մը միայն։

Թնդանօթներ չորոտացին անոր Ծննդեան աւետիսը հաղորդելու իր հպատակներուն։ Թագաւորներ կ՛իջխեն սուրով ու բռնութեամբ, բայց այս Նոր Թագաւորը սուր չունի, անմեղ Մանուկ մըն է, սիրո՛վ կ՛ուզէ իշխել մարդոց սիրտերուն։ Քրիստոսի Ծնունդը, կեդրոն մըն է, ելակէտ դէպի առաջ և դէպի խորք։ Մոգերը ծունկի եկան յարդի դէզին վրայ ննջող Մանկան առջեւ։ Սինայի ամպածրար կատարէն՝ կը գոչէր սարսափի անտես Աստուածը, հոս՝ կը մնչէ սիրոյ շօշափելի Աստուածը։

Հոն կը բացուէր փրկութեան ճանապարհը Իսրայէլի ժողովուրդին, իսկ հոս՝ բոլո՛ր մարդկութեան։

Բէթլեհեմը ունեցած է երկու ճամբաներ, մեկը Հերովթէսի պալատէն դէպի Յիսուսի մսուրը, իսկ միւսը մսուրէն դէպի Գողգոթայի խաչելութիւնը։ Յաւերժութեան լուսաբացը ծնունդ առաւ Գողգոթայի տառապանքներէն։

«Մարդ երկու անգամ կը ծնի, առաջինը բնական
ծնունդն է, իսկ երկրորդը այն պահն է, երբ
անհատը իր էութեան մէջ կը զգայ, թէ ի՞նչ
բանի համար ծնած է»։

«Իւրաքանչիւր երիտասարդ պէտք է կոչում մը
զգայ կամ ստանայ, և այդ կոչումին
իրագործմանը համար պէտք է պատրաստուի
իր երիտասարդութեան օրերուն»

--Գարեգին Ա. Կաթողիկոս։

Դեկտեմբեր 5, 2003
Թորոնթօ

“ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆ, ՈՐ ՀԱՅՐՍ ՋԵԶԻ ՊԻՏԻ ՂՐԿԷ ԱՆԻԿԱ ՋԵԶԻ ԱՄԷՆ ԻՆՉ ՊԻՏԻ ՍՈՐՎԵՑՆԷ ԵՒ ՅԻՇԵՑՆԷ ԻՆՉ ՈՐ ԵՍ ՋԵԶԻ ԸՍԻ”

--Յով.ԺԴ.26:

Սուրբ Հոգիին խոստումը նախ կ’ենթադրէ միութիւն եղբայրներու մէջ, ու միակամ հաղորդութիւն՝ աշակերտներու միջեւ: Սուրբ Հոգին նման է այն լուսամուտին, որուն միջոցաւ մարմնականը կը հաղորդակցի հոգեկանին հետ: Կարեւորութիւնը Անոր աստուածաբանական յատկանիշները չեն, այլ Անոր դերը մեր կեանքին մէջ: Քրիստոնէական կեանքը հոգեկա՛ն ապրում է:

> **«երբ որ գայ Ինքը՝ Ճշմարտութեան Հոգին, ամենայն ճշմարտութեամբ պիտի առաջնորդէ ձեզ. որովհետեւ ոչ թէ Ինքիրմէ պիտի խօսի, այլ ինչ որ լսէ՝ զայն պիտի խօսի. և գալիք բաներու մասին պիտի պատմէ ձեզի»**--Յով. ԺՉ.13:

Հոգին Սուրբ Աստուծոյ խօսքին և կամքին Յուշարարն է:

Երբ եկաւ Սուրբ Հոգին, առաքեալներն ու հաւատացեալները եղան համակ հաւատք, ճանաչում, խօսք և սէր: Սուրբ Հոգին մարդկայինը աստուածայինի կը վերածէ, կաւը լոյսի, տկարութիւնը զօրութեան:

Յիսուս չըսաւ թէ՝ հոգիով լեզուներ պիտի խօսիք, այլ Ան ըսաւ.

> **«Ձեզի պիտի սորվեցնէ և յիշեցնէ այն ամէնը որ ե՛ս ըսի: Սուրբ Հոգին ամէն մէկուն մէջ կը յայտնուի տարբեր ձեւով մը, հասարակաց օգուտին համար»** --Ա.Կոր. ԺԲ.7:

1. Սուրբ Հոգին մէկուն կարողութիւն կու տայ իմաստութեամբ յորդորելու:
2. Միւսին՝ հոգեւոր գիտութեան հասնելու և ուսուցանելու:
3. Ուրիշի մը՝ բժշկելու զօրութիւն:
4. Ուրիշի մը՝ հրաշագործութեան կարողութիւնը կու տայ:
5. Ուրիշի մը՝ մարգարէական պատգամախօսութիւն, (խրոզութիւն):
6. Իւրաքանչիւրին յատուկ շնորհք մը տալով ինչպէս որ Ինք կ’ուզէ:

Սուրբ Հոգին "Մխիթարիչ" կը նշանակէ՝ ո՛չ միայն մխիթարող, այլ նաեւ՝ քաջալերող, խորհրդատու, օգնական, միջնորդ և բարեխօս:

Սուրբ Հոգին այս բոլոր դերերով, մշտականօրէն հանդէս կու գայ հաւատացեալներու կեանքին մէջ:

«Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ»
հրեշտականուագ մեղեդին, հաւատաւորներու
երգեցողութեամբ կը վերացնէ մեզ Ամենակալի Աթոռին:

Քաջ դրօշարշաւով Աստուծոյ սուրբերը սերունդէ սերունդ վազած են ու ձեռիէ ձեռ անցնելով մեզի հասցուցած են սիրոյ դրօշը:

Պօղոս առաբեալ "եկեղեցի" ըսելով "սուրբերու" հաւաք ըսել կ՛ուզէ նոր հաւատացեալներու միաբանութեան: Քսանըհինգ անգամ "սուրբեր" կը կոչէ եկեղեցւոյ հաւատացեալները: Հայ հաւատացեալ ժողովուրդին համար Յիսուս Քրիստոս վախճանած սուրբի մը պատկերը չէ, նահատակ հերոսի մը յուշակոթողը չէ և ոչ ալ հանճարեղ գիտնականի մը հոյակերտ արձանը, այլ Աստուծոյ մարմնացած ու մարդացած Որդին է Ան:

"Խորհուրդ" բառը թարգմանութիւնն է Յուն. (mysterion) բառին, որ կը նշանակէ ծածկուած կամ թաքնուած բան: Լատին եկեղեցին զայն կ՛արտայայտէ (sacramentum) բառով, որ կը նշանակէ սրբագործում, նուիրականացում:

Յիսուսի աղօթքը, որ Իր աշակերտներուն համար կ՛աղերսէ Իր Հօր, ըսելով. **«Սրբագործէ՛ զանոնք»,** այսինքն՝ Քու սեփականութիւնդ դարձուր, որովհետեւ աստուածաշնչական լեզուով բան մը «սրբել»՝ կը նշանակէ Աստուծոյ յատկացնել--Յով. ԺԷ.17:

Լուսթիւնը կը կանչէ մեզմէ իւրաքանչիւրը խորհրդաբանելու Աստուծոյ հետ:

Եկեղեցին ոչ թէ բարեկարգուելու կարիքը ունի, այլ սրբանալու՝ սուրբ դառնալու: եկեղեցականներէ կ՛ակնկալուի սիրտի մաքրութիւն և կենցաղի նուիրում: Եկեղեցին սրբանկարը դառնալու է իր Տիրոջ՝ Յիսուսի, և արտայայտելու է Անոր նմանութիւնը հաւատացեալներու կեանքին մէջ: Աստուած հանդիպեցաւ Աբրահամի օտարութեան մէջ ու երեւցաւ Մովսէսի՝ լեռան վրայ ու տեսնուեցաւ հետը ամայութեան մէջ ո՛չ թէ եկեղեցւոյ կամ սրբատեղիի մը մէջ: Աստուած միայն սրբատեղիներու մէջ չգտնուիր, այլ սրբատեղիի կը փոխակերպէ իր տեսակցութեան ու հանդիպումի վայրերը: Աստուծոյ յայտնատեսութիւնը չենք կրնար սահմանափակել:

Մարդկային ներհոգւոյն սրբարանը, ելնարանն է Արքայութեան և Աստուծոյ Ներկայութեան: Կարիքը ունինք ճշմարտութեան և սրբարար Աւետարանի՛ լոյսին: Քրիստոսի պատկերը սրբութեան և անհուն սիրոյ մարմնացումն է: Սրբութիւնը Աստուծոյ ներկայութիւնն է հոգիի մը մէջ: Աստուծոյ շնորհը, լոյսը, մտերմութիւնը, Անոր կամքին գործադրութիւնը ամէն գնով, միշտ ու ամէն տեղ է: Անոնց կեանքին և աղօթքին նպատակը ըլլալու է.

Եկեսցէ Արքայութիւն Քո. Եղիցին
կամք Քո որպէս յերկինս և յերկրի:

Ապա Յիսուս ըսաւ Իր աշակերտներուն.

«Թող չխռովին ձեր սիրտերը: Հաւատացէ՛ք Աստուծոյ, հաւատացէ՛ք նաեւ ինծի: ...ես Հօրս պիտի աղաչեմ՝ որ ուրիշ Մխիթարիչ մը տայ ձեզի, որպէսզի յաւիտեան ձեզի հետ ըլլայ:
Անիկա Սուրբ Հոգին է, որ ճշմարտութիւնը կը յայտնէ: Աշխարհը չի կրնար զայն ընդունիլ, որովհետեւ ո՛չ կը տեսնէ և ո՛չ ալ կը ճանչնայ զայն: Բայց դուք կը ճանչնաք զայն որովհետեւ ձեր մէջ պիտի մնայ և ձեր հետ պիտի ըլլայ»-- Յով. ԺԴ.1, 16-17:

Տէր Յիսուս, ինչո՞ւ Իրեն փոխարէն կը ղրկէ Սուրբ Հոգին չենք գիտեր: Սակայն սա գիտենք, թէ Սուրբ Հոգին երբ գայ մեզ պիտի դաստիարակէ և յայտնէ այնպիսի խորհուրդներ, որոնք բնական գիտութեամբ կարելի չէ՛ գիտնալ կամ սորվիլ: Յիսուս ըսաւ Իր աշակերտներուն. Բայց Մխիթարիչը՝ Սուրբ Հոգին, որ Հայրս Ճեզի պիտի ղրկէ Իմ անունովս.

«Անիկա Ճեզի ամէն ինչ պիտի սորվեցնէ»:

Հայր Աստուած ուրիշ կարծեցեալ աստուածներու նման կո՛յր հաւատք չպահանջեր, այլ գիտակցակա՛ն և փորձառակա՛ն հաւատք: Ու այդ ուղղութեամբ, Իր գործակիցները կ՛ուզէ դաստիարակել, սորվեցնել ու յայտնել բնականէն անդին կարգ մը գերբնական եղելութիւններ և ճշմարտութիւններ: Մինչեւ Յիսուսի Մարդեղութիւնը և Մարմնացումը, ոեւէ մարդ "երկինք ելած չէ"--Առաքելոց Բ.34:

Ջուկերը որոնք միայն ջուրի մէջ ապրած են, բնաւ կարելիութիւնը չունին ճանչնալու, թէ ջուրի աշխարհէն զատ, կա՛յ նաեւ ուրիշ տարածութիւն մը, որ կը կոչուի ցամաքային և օդային աշխարհ:

Սակայն կա՛յ ջրային կենդանի մը որ երկակենցաղ է ու կը կոչուի կրիայ: Այս դանդաղաբայլ կենդանին կ՛ապրի երկու աշխարհներու մէջ:

Ան կը դիտէ լեռներն ու հովիտներու մէջ վազող գետերը, ծառերն ու կանանչ մարգագետինները, անձրեւն ու փոթորիկները:

Առանց աստուածայայտ Յիսուսի ճշմարտութիւններուն, անուանական հաւատացեալ Քրիստոնեաներ՝ աշակերտներն են Մովսէս մարգարէին: Անոնք կ՛ապրին ձուկերու աշխարհի մէջ. Յիսուս Իր աղօթքին մէջ Աստուած փառաբանելով կ՛ըսէ.

«Հա՛յր, երկինքի և երկրի Տէր, շնորհակալ եմ Քեզի, որ իմաստուններէն և գիտուններէն ծածկեցիր այն՝ ինչ որ յայտնեցիր պարզ ու համեստ մարդոց: Այո՛, Հա՛յր, Դուն այսպէս ուզեցիր:»

Ան կը շարունակէ ըսելով.

«Ոչ ոք կը ճանչնայ Որդին՝ բացի Հօրմէն, և ոչ ոք կը ճանչնայ Հայրը բացի Որդիէն, կամ բացի անկէ՝ որուն յայտնել ուզէ Որդին» --Մատթ. ԺԱ.25-27:

Յիսուսի վերոյիշեալ աղօթքին ամէնանշակալից և ուշագրաւ բառերն են.

«Բացի անկէ՝ որուն յայտնել ուզէ Որդին:

Վերոյիշեալ յատկանշական զրոյցէն յետոյ, Յիսուս արտայայտուած է ըսելով.

«Մովսէսի Օրէնքը և մարգարէներու ուսուցումները մինչեւ Յովհաննէս ի զօրու էին. անկէ ասդին Աստուծոյ արքայութիւնը կ՛աւետարանուի---Ղուկաս ԺՉ.16:

Հին Կտակարանին շրջանին Հրեայ ազգը միայն իմացած էր Դաւիթի՛ թագաւորութիւնը, ո՛չ Աստուծոյ:

Աստուծոյ Թագաւորութիւնը կամ Արքայութիւնը, Մարդեղացեալ Յիսուս աւետարանեց:

Յիսուս Քրիստոսի արտայայտած զոյգ միստիկ ճշմարտութիւնները, կը թելադրեն մեզի, թէ Հին Կտակարանի մարգարէներուն հաղորդումներէն զատ, կան նաեւ աւելի վեհ ճշմարտութիւններ, որոնք կը ճանչցուին միայն Յիսուս Քրիստոսի Աւետարան պատգամներուն մէջ:

Բոլոր անոնք, որոնք ուսումնասիրած են Հին կտակարանի հաւատալիքներն ու վարդապետութիւնները, հասած է ա՛յն պահը, որ **երկինքէն եկող Մարդեղացեալ Յիսուս՝ կ՛աւետարանէ**: Կա՛յ Մովսէսի և մարգարէներու աշխարհ մը, ու կա՛յ նաեւ Յիսուս Քրիստոսի աշխարհը, որ Ան կը կոչէ **"Աստուծոյ Թագաւորութիւն"**ը, ու կը յայտնէ միայն անոնց, որոնք ունին հասկնալու սրտեր՝ **"Որուն յայտնել ուզէ Որդին"** --Մատթ. ԺԲ.27:

Վերոյիշեալ--նոր աշխարհի--նկատմամբ Յիսուս ի՛նչ որ խօսեցաւ Փարիսեցի Նիկոդէմոսին, անօգուտ եղաւ: Ան չկրցաւ հաւատալ, թէ ցամաքի և երկնքի աշխարհ մը կայ: Հաւանական է, որ Յիսուս և Նիկոդեմոս երկար ժամեր խօսեցան և յայտնեցին իրենց գիտցածները:

Ի վերջոյ, Յիսուս երբ տեսաւ այս անկեղծ Փարիսեցիին մտածելակերպը, պարտաւորուեցաւ ըսել անոր.

«Լաւ գիտցիր, որ եթէ մէկը վերստին չծնի՝
չի կրնար տեսնել Աստուծոյ Արքայութիւնը»
--Յով. Գ.3:

Ներկայ աշխարհի դրամապաշտութիւնն ու զուարճութիւնները, հաւատացեալ սակայն անուս Քրիստոնեաները դարձուցած են ձկնամիտ հաւատացեալներու: Միտքս բացատրելու համար կը փափաքիմ կարդալ Յիսուսի **"Տասը կոյսերուն Առակը"**.--

«Այն ատեն երկինքի թագաւորութիւնը պիտի նմանի հետեւեալին.--

Տասը կոյսեր կային, որոնք իրենց լապտերները առած՝ դիմաւորելու ելան Փեսան: Անոնցմէ հինգը յիմար էին, իսկ միւս հինգը՝ իմաստուն: Յիմարները առին իրենց լապտերները, բայց իրենց հետ պահեստի ձէթ չառին, մինչդեռ իմաստունները իրենց լապտերներուն հետ սրուակով ձէթ առին: Եւ երբ Փեսան ուշացաւ գալու, բոլորն ալ թմրեցան ու քնացան:

Կէս գիշերին կանչ մը լսուեցաւ. «Ահա Փեսան կու գայ, զայն դիմաւորելու ելէք»: Կոյսերը արթնցան և սկսան իրենց լապտերները կարգի դնել: Յիմար կոյսերը իմաստուններուն ըսին. «Ձեր ձէթէն բիչ մը մեզի տուէք, որովհետեւ մեր լապտերները ահա կը մարին»: Իմաստուն կոյսերը պատասխանեցին. «Ո՛չ, որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ մեզի և ձեզի չբաւէ. աւելի լաւ կ՛ըլլայ որ երթաք խանութպաններուն և ձեզի համար ձէթ գնէք»:

Երբ անոնք ձէթ գնելու գացին, Փեսան եկաւ, և պատրաստ եղողները Փեսային հետ հարսանիքի մտան, և դուռը գոցուեցաւ: Քիչ ետք եկան միւս կոյսերը և ըսին. «Տէ՛ր, Տէ՛ր, դուռը բա՛ց մեզի»: Փեսան պատասխանեց. «Իսկապէս որ չեմ ճանչնար ձեզ»--Մատթէոս ԻԵ.1-14:

Վերոյիշեալ առակին մէջ, Փեսան դիմաւորելու գացողներուն բոլորն ալ կոյսեր էին, որ կը նշանակէ անարատ և մաքուր: Բոլորն ալ լապտերներ ունէին: Բոլորին լապտերներն ալ վառած էին: Բոլորն ալ քնացան: Բոլորն ալ արթնցան: Բայց միայն հինգը իրենց լապտերներուն հետ յաւելեալ ձէթ ունէին: Յիմար կոյսերը, արտաքնապէս որեւէ տարբերութիւն չունէին իմաստուն կոյսերէն: միայն իրենց վառ կան-

թեղներուն հետ աւելորդ ձէթ չէին առած: Ի՞նչ կը նշանակէ յաւելեալ ձէթ ունենալ:

Յովհաննէս աւետարանագիր, իր Աւետարանին ԺԷ.3-րդ համարին մէջ կը գրէ.

«Յաւիտենական կեանքը քեզ ճանչնա՛լնէ՝
որպէս ճշմարիտ միակ Աստուած և ճանչնալ
Յիսուս Քրիստոսը՝ որ Դուն ղրկեցիր»

"Ճանչնալ" միայն դրաճիին անունը գիտնալ չէ, այլ գիտակցի՛լ է անոր բարոյական կեանքին և զգացողութիւններուն: Մեր կեանքի ընթացքին շատերու ծանօթ ենք, որոնցմէ բազմաթիւ անձեր, մեզ կը նկատեն տգէտ, անձնասէր կամ շողոքորդ: Միայն այն անձերը, որոնք մտերմութիւն ըրած են մեզի հետ, անո՛նք կը ճանչնան թէ մենք ո՞վ ենք: Բազմաթիւ անձերու ծանօթ ենք, սակայն բիչեր կը ճանչնան մեզ ու մեր բարեկամութիւնը կը գնահատեն:

Փրկիչ Յիսուս, Իր սրբազան խաչելութեամբ պատառեց Սրբութիւն Սրբոց մուտքի վարագոյրը և ներկայացուց Մովսէսի Աստուածը, որպէս Հայր Երկնաւորը, ոչ որպէս ուխտի տապանակ. հրաւիրեց հաւատացեալները, որ պաշտեն զԱստուած հոգիով և ճշմարտութեամբ:

Յիսուս ճանչցուց Աստուած, ըսելով Սամարացի կնոջ. «Ո՛վ կին, հաւատա՛ ինծի, թէ ժամանակը կու գայ՝ երբ ո՛չ այս լերան վրայ և ո՛չ ալ Երուսաղէմի մէջ պիտի պաշտէք Հայրը: Ճշմարիտ երկրպագուները հոգիով և ճշմարտութեամբ պիտի պաշտեն Հայրը, որովհետեւ Հայրն ալ կ՛ուզէ որ Իր երկրպագուները այդպիսին ըլլան: Հոգի է Աստուած և անոր երկրպագուները պէտք է հոգիով և ճշմարտութեամբ զայն պաշտեն»--Յով. Դ.21-24:

Յիսուս երկինք չհամբարձած պատուիրեց աշակերտներուն և ըսաւ

«Ամէն իշխանութիւն տրուեցաւ Ինծի երկինքի մէջ և երկրի վրայ: Ինչպէս որ Հայրը Ձիս ղրկեց այնպէս ալ ես ձեզ կը ղրկեմ. հետեւաբար, գացէք և բոլոր ժողովուրդները Ինծի աշակերտ դարձուցէք: Անոնց սորվեցուցէք այն բոլոր պատուիրանները որ ես ձեզի տուի և ահա միշտ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչեւ աշխարհիս վախճանը»--Մատթ. ԻԸ.18-20:

Յիսուս Իր աշակերտներուն ըսաւ.

«Ինծի՛ եկէք դուք բոլորդ, յոգնածներ և բեռնաւորուածներ, և ես հանգիստ պիտի տամ ձեզի: Ձեր վրայ առէք Իմ լուծս և Ինձմէ սորվեցէք, որովհետեւ հեզ եմ և սիրտով խոնարհ, և դուք ձեր հոգեկան հանգստութիւնը պիտի գտնէք: Քանի իմ լուծս դիւրաւ տանելի է և բեռս թեթեւ»

--Մատթ. ԺԱ. 28-30:

Յիսուսի աղերս աղօթքը, որ կ՛ըսէ. **«Ձեր վրայ առէք Իմ լուծս»,** Ան ըսել կ՛ուզէ, թէ Ինք արդէն լծուած է ու կը քաշէ արօրը, մենք պարզապէս պիտի մասնակցինք Իր լուծին, թեթեւցնելու համար Իր վիշտը՝ մարդկութեան անհաւատութիւնը:

Յիսուս չպատուիրեց առաքեալներուն որ քարաշէն կառոյցներ հիմնեն որպէսզի ժողովուրդները հոն երթան և աղօթեն: Անոր պատուէրն էր. **"Գացէ՛ք"**, դո՛ւք գացէք, ժողովուրդներուն և Ինծի աշակերտ

դարձուցէք զանոնք: ... Անոնց սորվեցուցէք այն բոլոր պատուիրանները որ ես ձեզի տուի: Յիսուսի Եկեղեցին ոչ թէ բարաշէն հիմնարկութիւն պէտք էր ըլլալ, այլ հաւատացեալներու միակամ և սիրոյ առարկայական ծառայութեան վկայութիւնը: Առաքելական շրջանին ու առաջին դարու հաւատացեալները ոչ թէ իմաստասիրական ջատագովութեամբ վկայեցին իրենց Տէրն ու Փրկիչը, այլ ծառայութեամբ, սիրով և անձնազոհութե՛ն վկայութեամբ:

Յիսուս պատուիրեց աշակերտներուն որ երթան բոլոր աշխարհ քարոզելու այն ինչ որ Ինք ուսա**նեց**, ո՛չ թէ այն իմաստասիրութիւնը որ քարոզեցին Պղատոն և Արիստոտել, Ան ըսաւ առաքեալներուն.

«Անոնց սորվեցուցէք այն բոլոր պատուիրանները որ ես ձեզի տուի»--Մատթ. ԻԸ.20:

Յիսուս զգուշացուց աշակերտները Իր ժամանակակից կղերականներու վարդապետութենէ, ըսելով.

«Արդարեւ ձգած էք Աստուծոյ պատուիրանը և մարդոց աւանդութիւնը կը պահէք»--Մարկոս Է.8:

Ի՞նչ էին Յիսուսի պատուիրանները: Ան ըսաւ. Նոր պատուիրան մը կու տամ ձեզի.

«Սիրեցէ՛ք իրար: Ինչպէս ես ձեզ սիրեցի՝ դուք ալ իրար սիրեցէք: Ձեր իրար սիրելո՛վ է որ մարդիկ պիտի գիտնան, թէ դուք Իմ աշակերտներս էք»--Յով. ԺԳ.34-35:

Յիսուս երբեք պատուիրան մը չտուաւ, որ Ինք կատարած չ՛ըլլայ: Սուրբ Հաղորդութիւնը վերջացած էր, ընթրիքը նմանապէս աւարտած և սեղան նստելէ առաջ Յիսուս լուաց իր աշակերտներուն ոտքերը:

Յիսուսի ականջը իմացաւ շշուկ մը որ աշակերտները գաղտնի կերպով կը ցանկային գիտնալ, թէ ո՞վ է ան, իրենց մէջէն, որ մեծ պիտի կոչուի: Անոնք այնպէս կը կարծէին, թէ այս բոլորը Յիսուս ըրաւ, որովհետեւ պիտի վերահաստատէր Իսրայէլի թագաւորութիւնը: Յիսուս գիտնալո՛վ այս բոլորը ըսաւ աշակերտներուն.--

«Ազգերու թագաւորները կը տիրեն իրենց ժողովուրդներուն վրայ իշխողները բարերար կը կոչուին իրենց հպատակներուն կողմէ. բայց ձեր պարագային այդպէս պէտք չէ ըլլայ:

Ընդհակառակը, ձեր մէջէն ամենէն մեծը թող ամենէն պզտիկին պէս ըլլայ, և առաջնոր դը՝ սպասաւորին պէս: Ով է մեծը. սեղան բազմո՞ղը թէ սպասաւորը: Անչուշտ որ սեղան բազմողը.--Բայց ես ձեր մէջ սպասաւորի պէս եմ»--Ղուկ. ԻԲ.25-27:

Ի՞նչ պանծալի հրաշալիք մըն է, մտաբերել անհետացող դէմքերը, անդրադառնալ անցեալի խաղցր դէպքերուն ու փառաբանել զԱստուած, որ մարդ արարածին շնորհած է մտածելու կարողութիւն: Մարդկային մտածումը սահմանաւոր է, սակայն Աստուած Իր գործակիցներուն կը շնորհէ նաեւ Սուրբ Հոգին, որպէսզի Իր Կամքը կատարողները, շարունակ յիշեն իրենց ուխտը և այժմէականացնեն յիշատակը Մեծաշնորհ Յիսուս Փրկիչին և գրականութեան յանձնեն Անոր աստուածախօս Աւետարանը:

Մարգարէներուն և աշակերտներուն գրութեան մէջ կը տեսնենք

Աստուծոյ Ներշնչումը, բայց Աւետարաններուն մէջ կը զգանք Յիսուսի Ներկայութիւնը, որ Սուրբ Հոգին կ՛իմացնէ ու կ՛այժմէացնէ բսան-երկուերորդ դարու հաւատացեալները եւս: Յիշողութիւնը և միտքի կեդրոնացումը իրարու կապակցութիւն ունին: Հոգեկան կարողութիւն, որով անցեալէն ստացուած գաղափարները կը տպաւորուին պահպանուած մտքին մէջ: Յիշողութիւններ ալ կան, որոնք երբեք ժամանակավրէպ չեն դառնար, այլ անցեալի ապրումներով մեզ կը երջանկացնեն:

Յիշողութիւնը բնականոն միտքին առաջին ստուգանիշն է տեսնել բազում իրերու աղերսը իրարու մէջ:

«Աստուածայայտնութիւն կը կոչուի Քրիստոսի առաջին ու սկզբնական տնօրինութեանց համախմբուած յիշատակութիւնը»
--Մաղաքիա Արք. Օրմանեան:

Հոկտեմբեր 29, 2003
Թորոնթօ

Ալպէռ Նորատունկեան
Հայ-Քրիստոնեայ